

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Вінницької міської медичної частини № 1 філії Державної установи
«Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби
України» у Вінницькій області.**

19.02.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.02.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НППМ) здійснено відвідування міської медичної частини № 1 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НППМ:

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НППМ);

Зуйков Сергій Юрійович, представник громадської організації;

Черкез Вероніка Олександрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться за адресою: м. Вінниця, вул. Брацлавська, 2, на території Державної установи «Вінницька установа виконання покарань (№ 1)» (далі – установа).

Т.в.о. завідувачки медичної частини: Ольга Верзун.

Чисельність штату персоналу медичної частини складає – 20,75 шт. одн., вакантними залишаються посади: завідувача медичної частини – 1,0 шт. одн., лікаря-фтизіатра – 0,5 шт. одн., лікаря-інфекціоніста – 0,5 шт. одн., лікаря-психіатра – 0,25 шт. одн., фельдшера-лаборанта – 0,25 шт. одн., сестри медичної – 0,5 шт. одн.

Під час відвідування група НППМ безперешкодно оглянула приміщення медичної частини, ознайомила з умовами організації надання медичної допомоги ув'язненим особам, провела конфіденційні бесіди з особами, які утримуються в установі та потребують медичної допомоги.

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 21.12.2019 № 2639 за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, психіатрія, стоматологія, рентгенологія, фтизіатрія, дерматовенерологія, інфекційні хвороби; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, лабораторна справа (клініка), рентгенологія.

Договір про надання послуг з управління відходами від 19.02.2025 № 1693/В-25/13-Г укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «Еко Захист – Україна», термін дії договору до 31.12.2025.

У 2024 році працівниками медичної частини проведено 9 133 амбулаторні прийоми, в тому числі неповнолітніх осіб – 47. Середнім медичним персоналом проведено прийом 871 особи. Профілактичні огляди проведено 48 жінкам, що окрім іншого включає цитологічне дослідження. З метою виявлення осіб хворих на туберкульоз, проведено профілактичний огляд 715 ув'язнених, рентгенологічних досліджень – 1798, із них органів грудної клітки – 1613. У щорічному звіті лікаря-стоматолога зазначено 1620 амбулаторних прийомів.

Стаціонар медичної частини розрахований на перебування 7 пацієнтів. У 2024 році отримали лікування в умовах стаціонару – 74 пацієнта, виписано – 72 пацієнта, 1 людина померла.

На обліку в медичній частині перебувають 29 пацієнтів з вірусом імунодефіциту людини (далі – ВІЛ), усі пацієнти отримують антиретровірусну терапію (далі – АРТ). Медична частина забезпечена лікарськими засобами для проведення АРТ. З початку року обстежено за допомогою cito-test на ВІЛ 153 особи, з них 1 позитивний випадок.

У медичній частині перебувають на обліку 2 пацієнта з хронічним вірусним гепатитом С (далі – ВГС), які отримують противірусне лікування.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на неналежне, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, види поведінки і покарання не надходило.

Водночас у ході відвідування групою НППМ виявлені недоліки в роботі медичної частини, які призводять до порушень прав ув'язнених і засуджених осіб.

ІІ.ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

1. У порушення частини першої статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України у камерах-палатах медичної частини порушуються вимоги щодо норми жилої площі на одного засудженого в умовах стаціонару (не менше 5 м²). Так, загальна площа приміщення камери-палати де розташовані 4 ліжка, згідно плану будівлі, складає всього 18 м². Таким чином фактична площа на одну засуджену особу склала 4,5 м² (фото 1).

2. Відповідно до пункту 3, пункту 4 глави 1 розділу II «Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі», затвердженого наказом Міністерства юстиції України (далі – МЮУ) та МОЗ від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), у разі виявлення у засудженого тілесних ушкоджень медичний працівник, який виявив такі ушкодження, складає довідку у трьох примірниках, у якій детально зазначаються:

відомості (письмова заява, усне або письмове пояснення) засудженого, що стосуються обставин отримання тілесних ушкоджень (дата, час, місце отримання, способи заподіяння ушкоджень, відомості про особу (осіб), яка (які), на думку засудженого, їх заподіяла(ли)), а також інші відомості щодо отримання тілесних ушкоджень);

вичерпний опис медичних показників, що характеризують стан здоров'я засудженого, характер ушкоджень, їх розміри та розташування;

припущення медичного працівника з огляду на відомості, надані засудженим, та медичні показники, а також обґрунтування їх співвідношення.

До довідки медичним працівником додаються фотографії наявних тілесних ушкоджень засудженого. Два примірники довідки долучаються до матеріалів особової справи та медичної карти амбулаторного хворого форма 025/о, третій примірник видається особисто засудженому.

Інформація про факт виявлення тілесних ушкоджень вноситься завідувачем медичної частини або черговим медичним працівником до журналу обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень у засуджених, форма якого наведена у додатку 3 до Порядку, що зберігається у відповідному закладі охорони здоров'я Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – ЦОЗ ДКВС).

Разом із тим під час відвідування групою НПМ встановлено факти неналежної фіксації тілесних ушкоджень. Так, під час вибіркової перевірки медичної документації виявлено, що 03.02.2025 до медичної частини звернувся засуджений Ш., який оглянутий лікарем загальної практики-сімейним лікарем та встановив: «Забій лівої кисті, пошкодження зв'язок великого пальця лівої кисті». Інформацію про зазначену травму внесено до медичної карти амбулаторного хворого.

Однак, працівники медичної частини не склали довідку про фіксацію тілесних ушкоджень, затверджену наказом МОЗ від 02.02.2024 № 186, не внесли інформацію про факт виявлення тілесних ушкоджень до журналу обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень та не повідомили прокуратуру. Такі дії з боку медичного персоналу можуть свідчити про приховування фактів заподіяння тілесних ушкоджень засудженим та ув'язненим або недбале виконання ними своїх посадових обов'язків, що унеможливорює проведення своєчасного розслідування таких випадків та притягнення винних осіб до відповідальності. Відсутність належним чином задокументованих тілесних ушкоджень не відповідає пункту 60 рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКПТ), де зазначено, що медичні служби у місцях позбавлення волі можуть зробити свій внесок у запобігання насильству проти осіб, яких тримають під вартою, шляхом систематичної реєстрації тілесних ушкоджень, а також, якщо це необхідно, через інформування відповідних органів влади (СРТ/Inf(93)12-part).

Крім того групою НПМ виявлені випадки, коли до складених довідок не додаються фотографії наявних тілесних ушкоджень.

ЄКПТ у своїй доповіді до уряду України щодо проведеного візиту ЄКПТ в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року зазначає, щоб будь-які травматичні ушкодження, виявлені під час медичного огляду, повинні детально

фотографувалися, а фотографії зберігатися в індивідуальній медичній картці особи (СРТ/Inf(2024)20) пункт 82) (фото 2, 3, 4, 5).

3. Згідно пункту 10 глави 2 розділу IX Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом МЮУ від 14.06.2019 № 1769/5, особи залишені в установі для роботи з господарського обслуговування, підлягають обов'язковому профілактичному медичному огляду, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок», на кожного засудженого зазначеної категорії заводиться форма первинної облікової документації № 1-ОМК «Особиста медична книжка», затверджена наказом МОЗ від 21.02.2013 № 150. Разом з тим група НПМ виявила відсутність особистих медичних книжок у працівників харчоблоку та результатів обстеження в медичній документації зазначених осіб, що проводяться лікарями-спеціалістами (у тому числі лабораторних, клінічних та інших досліджень), які необхідні для допуску до роботи на об'єктах харчування.

4. У медичній частині відсутній окремий кабінет лікаря-гінеколога. Зазначений лікар здійснює прийом ув'язнених у маніпуляційному кабінеті, що не забезпечує конфіденційності та може призводити до порушення права на приватність під час медичних оглядів (фото 8, 9).

5. У порушення вимог Стандартів медичної допомоги при ВГС у дорослих, затверджених наказом МОЗ 15.01.2021 № 51, не всі особи з підозрою на ВГС проходять ПЛР-тестування (12 осіб), у зв'язку з чим вони не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед засуджених та ув'язнених осіб.

6. Персонал медичної частини наразі позбавлений можливості здійснювати запити на телемедичне консультування та отримувати консультацію для надання медичної допомоги ув'язненим та засудженим особам з технічних причин.

7. У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів.

Наркозалежним особам не забезпечується соціально-психологічний супровід, когнітивно-поведінкова терапія, профілактика рецидивів, мотиваційне інтерв'ю, групи взаємодопомоги, тощо.

Такі особи позбавлені можливості отримувати ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Разом з тим ЄКПТ зазначає, що потрапляння до пенітенціарної установи є можливістю вирішити проблему, пов'язану з наркотиками, і тому важливо, щоб

відповідна допомога була запропонована всім зацікавленим особам. Отже, в усіх установах має бути доступне відповідне медичне обслуговування. Допомога, що пропонується таким особам, повинна бути різноманітною; програми замісної терапії для осіб з наркотичною залежністю повинні поєднуватися зі справжніми психосоціальними та освітніми програмами для осіб з опіїдною залежністю, які не в змозі припинити вживання наркотиків. Крім того, доступ до програм ЗПТ в установах повинен бути легкодоступним, а керувати ними повинні також пенітенціарні лікарі, які повинні пройти спеціальну підготовку з питань, пов'язаних із вживанням наркотиків (СРТ/Inf (2024) 20) пункт 86).

8. До групи НПМ під час відвідування звернувся ув'язнений Р. з проханням призначити йому ЗПТ. Пацієнт повідомив, що має наркозалежність більше 10 років, наразі перебування в установі завдає йому великі страждання внаслідок розвитку в нього «синдрому відміни». Під час відвідування НПМ керівництвом медичної частини прийнято рішення про переведення пацієнта в Державну установу «Стрижавська виправна колонія (№ 81)» (на території якої розташована Стрижавська багатoproфільна лікарня № 81, де організовано проведення ЗПТ).

9. У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом МОЗ 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній працюючий дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливорює проведення поглибленого стоматологічного обстеження ув'язнених та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

10. Групою НПМ виявлено, що у порушення пункту 3.19 розділу III Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах затвердженого наказом МЮУ від 08.06.2012 № 849/5, згідно запису у Журналі дезінфекції (дезінсекції) одягу та постільних речей в дезінфекційних камерах установи не проводиться з 21.03.2024 року у зв'язку з несправністю стерилізаційного обладнання.

11. У порушення вимог Норми належності постільних речей, спеціального одягу та спеціального взуття (інвентарне майно) для засуджених, які проходять лікування у лікувально-профілактичних закладах, закладах на правах лікувальних та в медичних частинах при установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом МЮУ від 20.02.2012 № 280/5, під час лікування в умовах стаціонару медичної частини засуджені та ув'язнені особи не отримують госпітальне майно (костюм, халат та туфлі госпітальні). Зокрема засуджені та ув'язнені особи перебувають у стаціонарі у повсякденному одязі, іноді з особистою постільною білизною.

12. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення» в медичній частині не створено умов доступності для маломобільних осіб.

13. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених Міністерством внутрішніх справ України 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила), приміщення медичної частини не обладнані системами пожежогасіння та пожежної сигналізації.

14. Під час відвідування до групи НПМ звернувся ув'язнений П., якому відповідно до медичної документації встановлено діагноз «Цукровий діабет, II тип». Пацієнт повідомив, що з 01.02.2025 не отримує ліків від закладу через їх відсутність, та вимушений отримувати їх від родичів. Також групою НПМ виявлено, що в медичній частині відсутні гіпоглікемічні лікарські засоби (наявні залишки з терміном придатності, який завершився 31.01.2025). Таким чином медична частина не забезпечена лікарськими засобами відповідно до переліку лікарських засобів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом МОЗ від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

15. Приміщення кабінету лікарів та рентгенологічний кабінет не забезпечені вогнегасниками, що є порушенням вимог пункту 3.6 глави 3 розділу V Правил та пункту 10.18. глави 10 Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур» затверджених наказом МОЗ від 04.06.2007 № 294.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Вінницької міської медичної частини № 1 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених та ув'язнених осіб у діяльності Вінницької міської медичної частини № 1 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

укомплектування штатної чисельності медичної частини, в тому числі призначення завідуючого медичної частини;

відкриття кабінету замісної підтримувальної терапії для лікування осіб з поведінковими розладами внаслідок вживання психотропних речовин;

проведення медичних оглядів осіб, які перебувають в установі із забезпеченням їх конфіденційності;

додержання права засуджених та ув'язнених осіб на таємницю про стан здоров'я під час проведення медичних оглядів;

дотримання правил пожежної безпеки на території медичної частини;

приведення камер-палат у відповідність до вимог чинного законодавства;

медичну частину дентальним рентгенологічним апаратом;

облаштування приміщень медичної частини відповідно до потреб маломобільних осіб;

медичну частину лікарськими засобами відповідно до переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи

головний відділу реалізації
національного превентивного
механізму у сфері охорони
здоров'я Департаменту з питань
реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини

Владислав ПЕТРОСОВ

Фото до звіту

Фото 1

Фото 2

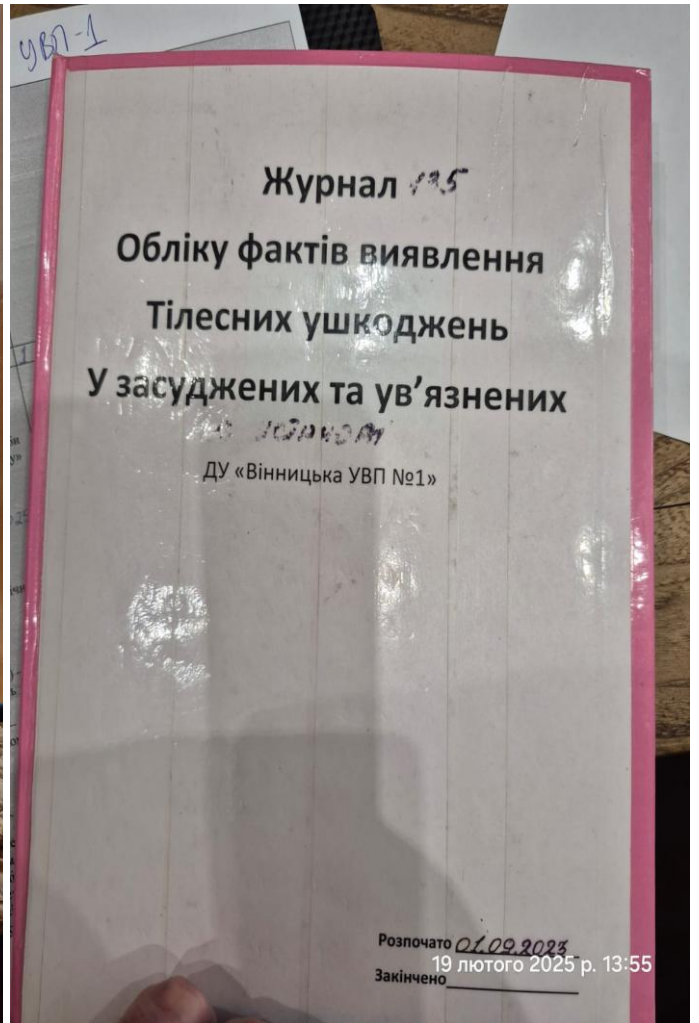

Фото 3

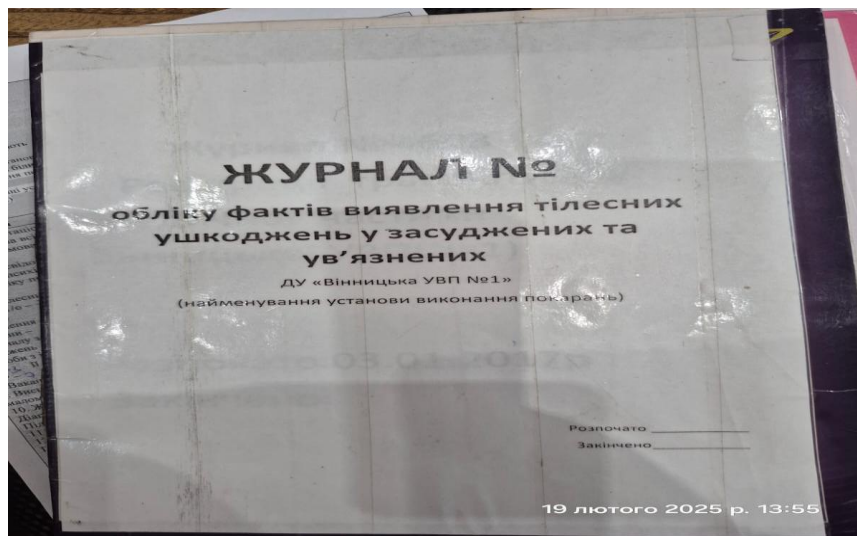

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

